

IN SEARCH OF A PROCESS

I løpet av vår studietid har vi opplevd både frustrasjon og engasjement rundt spørsmålet hva arkitektur er og hvordan vi påvirkes av arkitekturen – gjennom ide, tilblivelse og i kontekst. Vi opplever at fokuset ofte ender på resultat heller enn en diskusjon rundt betydninger og verdier som ligger til grunnlag for det vi bygger rundt oss. NTNU ga oss muligheten til å forme vårt 7. semester som et selvprogrammert kurs, hvor ønsket vårt var å utforske hvordan brukermedvirkning og en åpen designprosess kan fungere som en katalysator for noe mer enn bare et bygg. Vi valgte å reise til en annen del av verden, hvor de etiske og sosiale konfliktene, samt økonomiske kreftene, rundt arkitektur og samfunn er enda tydeligere enn i Norge. I samarbeid med organisasjonen Street Light og de lokale skapte vi et studiesenter for gatebarn og fattige i Tacloban, Filipinene. Det ble en lærerik periode som ga oss en større forståelse for hva brukermedvirkning kan gi av positive ringvirkninger. Med dette fødtes en tanke, en tråd om hva arkitektens rolle kunne være. Da vi skulle formulere forprosjektet til Diplomoppgaven, var det selvfølgelig at vi ønsket å følge denne tråden vi hadde funnet. Prosessen med å kommunisere gjennom handling var noe vi ville videreutvikle. Denne gangen valgte vi å arbeide i India.

Fra India har vi kommet tilbake med flere spørsmål og flere av disse har vi forsøkt å svare på bøkene våre.

Vi har feilet på mange områder, men på andre har vi lyktes. Denne teksten vil ta for seg hva vi har ønsket å oppnå og eksempler på hvordan vi fikk dette til å skje. Denne teksten vil ta for seg elementer av disse tre prosjektene belyst via ulike sitater og verdier som har vi hele tiden har hatt med oss. Utvalget er sitat som har vært styrende for de valg vi har tatt.

- Hvordan avdekke et behov?
- Hvordan skaper man tillit?
- Hvordan finansierer man et slikt prosjekt?
- Hvordan bygger man opp gruppetil hørighet og samhandling?
- Hvordan skaper man et felles mål tross kulturforskjeller?
- Hvordan avdekker man individets potensiale?
- Hvordan lar man initiativ og læreevne utvikles?
- Hvordan kan man gi egenmakt i stedet for innlært hjelpeløshet?
- Hva er det som gjør at man klarer å implisere en felles forståelse hos individet?
- Hvordan ser den felles læreprosessen ut?
- Hvordan finner man ut hvilke byggeskikk og tradisjoner som kan brukes?
- Hva avgjør hvilke materialvalg man tar?
- Hva avgjør de designvalg som blir tatt?
- Hva er vårt bidrag?
- Hvordan ser leder strukturen kontra demokratiske strukturer ut i prosjektet?
- Hvordan avdekke makt og sosiologisk hindringer?
- Hvordan lever prosjektet og endringer videre etter vi har reist?
- Hvilke etiske komplikasjoner kan et slikt prosjekt gi?
- Hvilken rolle spiller lærestedet i prosjektet?

“T’aint what you do (IT’S THE WAY THAT YOU DO IT)”

Hans Skotte introduced us to jazz musicians Sy Oliver and Trummy Young’s calypso song “T’aint what you do (it’s the way that you do it)”; its emphasis on the importance of process as much as outcome has served as somewhat of a manifesto since the outset of our experiences working in the field.

Arkitektur kan defineres som: ‘kunsten å designe og konstruere bygninger’; en prosess; ikke et objekt, heller ikke bare en bygning. I dagens materialistiske samfunn, kan fokuset på bygget som et objekt ofte resultere i en forførende og banal arkitektur, med ikoniske former og generiske løsninger. Med utgangspunkt i en svært lukket designprosess får vi en situasjon hvor disse objektene ikke står i dialog med folket eller stedet som de hører til. En situasjon hvor de vi bygger for er fremmedgjort for deres egne omgivelser. I dagens forbrukersamfunn haster vi med å bygge, men glemmer hvorfor vi bygger. Vi ønsker å finne en mening bak arkitekturen ved å gå inn i byggeprosessen som en hendelse og katalysator til noe nytt, en forandring.

- Heller enn å designe ferdig bygg, prøver vi å skape et rammeverk som folk kan respondere på. På denne måten blir prosessen like viktig som utfallet, og den kollektive energien som investeres i bygningen blir en del av den endelige formen og designet av bygget. Etter å ha bestemt det strukturelle systemet til bygningen i Hariharpur, kunne vi løse “hullene” i designet sammen med lærerne, foreldrene og arbeiderne på byggeplassen. Dette fungerte best med utforming av vinduene, som begynte med modeller og tegning, laget av mødre og utviklet i samarbeid med våre murere på byggeplassen. At vi bygger i “mitti” (Lokalt ord for leire) gjorde at det ikke var så farlig å teste, diskutere, rive og forsøke igjen.
- I Chander Nagar, ble rammeverket lagd for å fylles med tretrykk på stoff. Dette var laget av foreldrene og barna. Prosessen bak blokktrykk er repeterende og det krever nøyaktighet og presisjon, og likevel er umulig å oppnå perfeksjon - det vil alltid være spor av prosessen en flekk, et feilplassert print, improvisasjon gjort av de som lagde det. Dette vakre og delikate samspillet mellom presisjon og ufullkommenhet i trykket kan leses som en analogi for hva vi prøver å oppnå. .arkitektonisk.
- Den tradisjonelle måten å bygge med leire i Hariharpur har med tiden blitt ansett som en fattigmanns byggeteknikk. Det var oftest folk i de lavere kastene som kunne å bygge og vedlikeholde disse byggene. Vår interesse for teknikken styrket ikke bare selvtilliten blandt de som stod lavest i samfunnet, men også anerkjennelsen for materialet og kunnskapen bak som det å bygge et hus i leire krever. Folk i de øvre kastene hadde et ønske om å bygge slik som de bygger i hovedstaden, Delhi. Dette er bygd av cement og brent mursteinsbygninger som ikke fungerer i det indiske klimaet, men som har blitt en utbredt byggeteknikk pga. at det går så fort å bygge på denne måten. Vi som utenforstående kan ikke komme inn og si hva som er rett eller galt. Men ved å vise en interesse for dette lokale materialet oppdaget vi og på samme tid oppmuntret vi til en stolthet for det som var deres tradisjon.

- Kastesystemet er sterkt etablert i Hariharour. Som utenforstående opplevde vi dette som noe fremmed og nytt og vi ønsket bevisst ikke å blande oss inn i denne komplekse diskusjonen. Istedenfor sørget vi for at alle ble behandlet likt, og at alle kunne ta like stor del på workshopene, og på byggeplassen. Som en indirekte kommentar på forskjellsbehandlingen som dette systemet er fundamentert i.
- I Hariharour startet konstruksjonen av et annet bygg, tilsvarende størrelsen på vårt skolebygg, kun 200m unna vår byggeplass. Iløpet av den tiden det tok dem å fullføre første etasjen hadde vi bare fått opp søylene og begynt å støpe ringbeam’en* . Stemningen blandt landsbygdbeboerne var at vi sansynligvis ikke visste hva vi drev med ettersom vi ikke klarte å holde det samme tempoet som denne konvensjonelle bygningen. To uker etterpå begynte vi å bygge mursteins hvelvene i samarbeid med en muremester som vi hadde invitert fra Delhi. Han kom til landsbygden for lære oss og våre håndverkere hvordan man kan bygge murhvelv. Dette er et vakkert håndtverk som var å finne i flere gamle bygg i området, og som flere av de lokale hadde vist oss med stolthet. Men kunnskapen om hvordan man faktisk bygde på denne måten var gått tapt. Våre forsinkelser kom som et følge av alt ekstra arbeidet i forberedelsen for å bygge et slike hvelv. Da hvelvet begynte å ta form var det en bølge av tilfredshet blandt arbeiderne på byggeplassen og i landsbygda. Pawan, en av tomteeierne begynte å arrangere spontane tomtebesøk for folk som passerte byggeplassen.
- Ofte har folk spurt oss hvorfor bygge prosessen tar så lang tid? Hvorfor ikke bare bygge det som det vanligvis gjøres? Dette er godt spørsmål, men i de ulike prosjektene vi har gjort har vi intuitivt forstått at vi ikke burde haste prosessen. En åpenlys grunn til dette er at vi ikke har den samme erfaring som en ferdigutdannet arkitekt og faktisk ikke kan holde samme tempo. “ Tid er penger,” er en annen grunn til at folk ønsker at vi kunne bygge raskere. Det er også sant at vi i alle de tre prosjektene har brukt mer penger en hva en konvensjonell bygning av samme størrelse ville kostet. (Bortsett fra at vi som arkitektstudenter er i skolesituasjon og ikke er lønnet som arkitekter) Men hvor går disse pengene og energien? Hvem er det som tar fordel av bygge prosessen?
- I Filipinene brukte vi mye tid på å finne leverandører av tre, til tross for at vi egentlig kunne bare kjøpt dette fra de store byggvarehusene i Tacloban. Disse er drevet av velstående forretningsmennesker som har stasjonert seg i Filipinene for å drive bussines. Men hvorfor skal vi støtte dem? Kjøper vi fra disse, vil pengene vi investerer gå ut av landet, heller enn å bli igjen i Tacloban. Til slutt fant vi en helt sterk dame som levde i slummen vi jobbet i. Hun hadde en tre leverandør, samt en del trestammer som var lagret i det lille bambus skuret hennes (som stod på trestokker ute i vannet) i Taclobanbukten. Etter at hun forstod hva vi skulle bruke materialet til, ville hun bidra med trematerialet uten å ta profitt. Vi dekte kostnaden det hadde vært for henne å anskaffe materialet, men resten donerte hun. Dette var en overraskelse for oss. Vi hadde begrensede midler, så det var veldig bra for budsjettet, men det var også bra for henne som da fikk mulighet til å bidra til sitt eget lokalsamfunn. Gjennom byggeprosessen kom hun gjentatte ganger til byggeplassen for å sjekke progresjonen.

*En horisontal cement bjelke som knytter sammen murveggene som en jordskjelv sikring. Den er plassert langs toppen av veggene, og tar opp strekk krefter - særlig i fugene mellom veggene. Hvis du bygger murhvelv er det spesielt viktig å ha en sterk “ringbeam” ettersom lasten fra hvelvene vil forsøke å dytte veggene utover.

2

“Too often we worship buildings above people.”

We came across this quote from British architect Brian Anson who championed local people in his battle to save Covent Garden from major redevelopment in the 60's; it is an important reminder that people are at the heart of what transforms buildings into architecture.

Ved å ha en åpen byggeprosess og en medvirkende praksis i utvikling av konsept og design, får arkitekten et 'redskap' til å utvikle prosjektet basert på virkelig erfaringer. Ikke minst er det viktig at det kan gies rom for medvirkning fra de som kommer fra samfunnslag som ellers ignoreres i planleggings prosessen. Prosjektet kan da ta tak i reelle utfordringer heller enn konstruerte. Gjennom kartlegging av ulike utfordringer kan deltagerne i samråd bidra med sin kompetanse. Tiden og prosessen gjør at de skaper et eierskap og relasjon til bygget. I samhandling med den lokale befolkningen handler det også om å etablere strategier for hvordan man får integrert og utviklet potensialet til deltagerne, deres individuelle evner, deres ulike typer kunnskap og lengsler. Å involvere folk i byggeprosessen er ekstra krevende i en fremmed kultur. Dette gir oss likevel frihet til å bryte konvensjoner og på denne måten avdekke skjulte maktstrukturer.

- *I Filipinene startet vi en gruppe workshop med barna. Vi spurte dem hva de ønsket å bli i framtiden og hvordan de kunne nå disse drømmene. Gjennom å tegne og skrive kunne barna visualisere sine drømmer og mål og hva de behøvde for å ha best mulig læremiljø. Vi spurte mødrene hvordan de kunne hjelpe sine barn med å realisere deres behov og drømmer. Ved å leke (som f.eks Gjett ditt barns drøm) skapte mye latter og munterhet. Det fikk vi mødrene i å glemme sine daglige bekymringer og det ble et viktig verktøy gjennom designprosessen. Fra dette øyeblikket av, var mødrene dedikerte og ville hjelpe til å organisere workshop, designe og samle byggematerialer som de senere brukte til å designe interiør, vegger, dører og møbler. De utviklet med omsorg planer for å bidra til sine barns ønsker samtidig som at de bidrog i hverdagen praktisk med å lage mat og daglige hendelser. Dette ble også deres ansvarsområde da bygningen var klar. Fedrene bidrog på byggetomten, for å lære å snekre og bygge,-noe som kunne gi de bedre jobber, men først og fremst for å bygge en skole til sine barn.*
- *I Hariharpur, forsøkte vi å skape et engasjement bland lokalbefolkningen ved å fokusere på lærerne, som kunne videreformidle hva vi forsøker å få til i deres landsby. Som en av lærerens personlige erfaring for å oppnå eierskap i prosjektet, fortalte hun sin historie og med dette formidlet hun hvordan også andre kunne ta del i prosjektet. Gauri: "Føler du det som at du er en stor del av skoleprosjektet? Og synes du at dine tanker er reflektert i planene for bygget?" Priyanka: "Vi er alle like stor del av dette prosjektet. Og alle i likhet med oss kan delta når som helst og bidra på en eller annen måte. Sammen med de andre lærerne og foreldrene, tegnet til og med jeg en plan for skolen og det ga meg en enorm glede å se at noe av det jeg foreslo har blitt med i den endelige planen."*

- *Gjennom å arbeid med en-til-en testing, kunne alle få en forståelse av hvordan det 'føltes' å være i bygget, og dermed i stand til å gi sin innsikt i hvordan de ønsket det skulle være, og hvordan det kan forbedres. Et eksempel på dette er de jentene ved studiesenteret bygde en mock-up av hemsens. Hvor høyt er rommet, hvor skrå er veggene. Vi snekret sammen en liten struktur av kokosnøtt tre og testet, endrer og justerte.*
- *I Hariharpur har ikke alle tilgang til toalett. Mange bruker åkrene istedenfor, men for kvinner betyr dette at de ikke kan gå på dagtid. Dette er farlig ikke minst med tanke på helseisikoen ved å holde seg en hel dag, men også hvis man går ut i åkeren kan risikere å få få slangebitt. Å bli bitt av slanger rammer også flest kvinner. Blant jenter er det også et utbredt problem at de slutter skolen i menstruasjonsalderen dette bl.a. fordi toalettfasilitetene ikke er gode nok. Det var derfor naturlig å starte prosjektet med å bygge et toalett. I prosessen var det tydelig at lærerne og mødrene hadde en sterk formening da de ønsket å flytte inngangen til guttenes toalett til siden på bygget. I henhold til den gamle hinduistiske byggehåndboka, Vastu Shastra, skal toalettet være lokalisert i nordvestlig hjørne av byggeplassen. Jentenes inngang skulle være på forsiden. Dette var viktige ting å løse gjennom design prosessen og etter utallige designvariasjoner ble toalettplanen endelig bestemt. Til tross for grundig gjennomgang med alle parter innen vi startet byggingen av toalettene, presenterte murerne mens de jobbet enda en ny regel fra Vastu; man skal gå på do i retning vest. Alle var enige at det var umulig å ta hensyn til det fordi på dette tidspunktet var toalettet nesten allerede ferdig.*
- *Felleskapet er skapt gjennom et felles mål, og gleden når man ser resultatet, er helt spesiell på byggetomten. I India, var den dedikasjonen og energien som det å bygge kan generere mest tydelig under 'visiting schools' som ble ledet som en del av prosjektet der. Utvekslingen av kunnskap gikk i alle retninger, mellom oss, deltagerne, de lokale brukerne og håndtverkerne. Kunnskap og informasjon ble delt praktisk mer enn formelt, og ofte sosialt via måltider og pauser. Selv om vi trente lokale gutter i enkle byggeoppgaver gjennom prosjektet i Chander Nagar, valgte vi i Hariharpur å invitere en byggmester til å bo med oss i landsbyen i to uker. Bygget ble et verktøy for han i opplæringsprosessen, og han lærte ut sin kunnskap til to av våre murerne som la hvelvene mellom de to første sekvensene av bygget. Vårt ønske er at denne kunnskapen skal bli igjen i det lokale byggemiljøet i området.*
- *Gauri, en av lærerne hadde en helt klar forståelse av dette. I noen tilfeller, syntes foreldrene at det var slitsomt å ta med en stol for å fullføre den hjemme. Naturlig nok, det betyr ekstra arbeide og man behøver motivasjon for å levere arbeidet. Da sa Gauri: : "Jeg ber deg ikke om å ta med 65 stoler, jeg ber deg bare om å ta med en stol for ditt eget barn. En stol slik at barnet ditt kan sitte når det er på skolen." Dette ga en personlig og direkte kontakt mellom moren og stolen som skulle veves. Tanken om at hennes barn skulle sitte på den nye skolen i en stol som hun hadde vevd ble skapt gjennom det å veve. På denne måten, var hun i stand til å etablere en sterkere relasjon til den nye skolebygningen.*

3

“Your role is only; to temporarily enter a moving train and steer it in the right direction.”

Hans Skotte used the analogy of a moving train to explain the importance of partnering with communities and organisations that have the strength and momentum to keep a project going without us; the role of the architect as an enabler is not to start the train, nor to find ways to keep it running – but simply to guide it in the right direction.

For å sikre framtidig vedlikehold av bygningen er det viktig å skape et eierskapsforhold blandt de som er involvert i design og bygge prosessen. Eierskap, en slags tilhørighet og ønske om å ta vare på, oppstår gjennom engasjement og ansvar. Lidenskap og engasjement er noe man har, mens ansvar kan man enten ta eller bli pålagt. Vi ser det derfor som arkitektens rolle å fordele ansvar ved å finne gode samarbeidspartnere, en ‘community’ som er selvmotivert og med engasjerte individer, og som kan ta del i en kreativ prosess. Det er derfor viktig å fordele ulike grader av ansvar underveis i prosjektet, slik at de vi jobber med er ansvarliggjort og kan utvikle prosjektet etter at vi har forlatt bygget. Det vil si ved å tilrettelegge for at folk kan ta reflekterte beslutninger og valg når utfordringer oppstår. Det å forlate byggeplassen før bygget er helt ferdigstilt kan være en måte å overekke ansvaret på. Men selv når bygningen framstår ferdig både estetisk og funksjonelt på den måten man ønsker, bør den kunne leve videre, kunne omdefineres og endres i relasjon til de som bruker og tar hand om den.

- Lokale partnere fungerer som en bro mellom oss og de samfunn vi har arbeider med. Vi er avhengige av dem for å forenkle prosessen med å engasjere lokalbefolkningen - Ved å identifisere sterke ledere i lokalsamfunnet, for å hjelpe oss i kommunikasjon gjennom språk og kulturell fortolkning, med finne en etablere en plass for samhandling innen bygget står ferdig. Selv om det kan være et stort potensial i et fellesskap, kan det være vanskelig å trekke dette uten støtte fra en sterk, fokusert organisasjon som deler våre verdier og tilnærming. Vårt samarbeid med familiene i Seawall slummen lyktes på grunn av den støtten vi fikk fra vår partnere i NGO Streetlight. De hjalp oss med å sette igang akaksjoner, og har i ettertid fortsatt ‘workshops’ som et verktøy for å motivere og organisere foreldrene. Den urbane fattigdommen vi fant i Chander Nagar var ganske lik Tacloban, og det var klart at de lokale manglet samhold, stolthet og styrke som er lettere å identifisere i et tett sammensveiset bygdesamfunn. Her, slet derimot også vår partnerøkonomisk, organisatorisk og holdningsmessig - og vi hadde nesten en umulige oppgaven med å forsøke å oppmuntre både lokalsamfunnet og organisasjonen. Derimot i Hariharpur møtte vi et veldig sterkt fellesskap, med selvtillit, tydelig lederskap, og verdigfull kunnskap som de var villig å dele med andre. På grunn av dette, var vi i stand til å ha en mye mer direkte forhold til dem, og var derfor mindre avhengig av organisasjonen. Disse typer av lokalsamfunn er der hvor vi som arkitekter kan ha mest effekt - i de sammenheng der det allerede er et momentum, og alt som trengs er et lite dytt i riktig retning.

- Våre prosjekt bygger på menneskene som det viktigste fundament. Prosjektene tar utgangspunkt i behovet til en person, organisasjon eller et lokalsamfunn, i søken etter en bedre fremtid for sitt fellesskap. Grunnen til at vi tror på deltakelse er at vi mener individets inneboende skapende kreativitet og engasjement er den viktigste ressursen for å oppnå forandring. Eierskapsfølelsen gjør at de etablerer en ny rolle for seg selv i samfunnet. Med andre ord, utvikler kollektive aktiviteter i byggeprosessen nye visjoner for samfunnet. Når folk opplever endringen i seg selv eller innenfor sitt lokalsamfunn, begynner de å se på ting som tidligere var permanente problemer som noe de kan ta opp, for så å endre. Dette er ‘empowerment’.
- Vi lyktes i å ansvarliggjøre lokalsamfunn til et visst nivå i Tacloban og Hariharpur, men slet i Dehradun. Den store forskjellen i Dehradun var at samarbeidsorganisasjon ikke var villige til å dele sitt ansvar med brukerne. De kunne ikke stole på folk, men var redde for å miste sin maktposisjon. Utryggheten ble en barriere som hindret oss i å engasjere lokalsamfunnet maksimalt. Mens vi likevel klarte å finne en måte å arbeide med enkeltpersoner, ble det kollektive engasjement problematisk. Det opprinnelige planlagte klasserommet ble endret til en enklere paviljong med funksjonen som scene og arbeidssted. Denne erfaringen lærte oss hvordan forholdet mellom en partner organisasjon og dens lokalsamfunn har hatt stor innvirkning på resultatet.
- Dehradun gav en følelse av å være på et synkende skip. Folk var parate til å hjelpe mannskapet over i livbåtene, men kapteinen nektet dem både å forlate skipet og å komme ombord for å tette hullene i skråget. I motsetning til å bidra med å styre et tog i fart, fant vi oss i en rolle hvor vi øste vann ut av båten som sakte men sikkert sank.

4

“Learning from the Eskimos”

Sami Rintala told us a story about how the Norwegian explorer Roald Amundsen was able to lead the first successful Antarctic expedition through his study of the indigenous people's methods of adaptation to their harsh landscape and climate; this quote emphasises the value of local people's tacit knowledge.

Lokal byggeskikk er en kunnskap som kultiveres og som modnes over tid, en direkte respons på et sted i et gitt tidsrom, klima, landskap og kultur. I en tid med sterk globalisering har denne kunnskapen blitt marginalisert. Den håndverksmessige tradisjonen er uttrykksfull fordi den bærer spor av en menneskelig hånd. En taus kunnskap nedarvet gjennom generasjoner. De naturlige materialene i stedsbunden byggeskikk har vokst i det fri, har fortsatt å gi liv i sin omarbeidede tilstand, brytes ned med årstidene. Men denne sensibiliteten er i ferd med å gått tapt i en overeksponering av arkitektur som bilde, en følge av modernismens dominerende fokus kun på vår visuelle sans. I dag kan man i ulike deler av verden studere stedets byggeskikk og lokale håndverksmessige tradisjoner. At denne kunnskapen går tapt, får oss til å stille spørsmål ved måten vi lever på i dag? Vår intensjon er at byggeprosessen skal være som en sammensmeltning av disse lokale tradisjonene, men basert på våre mål og verdier (blant annet bærekraft, lokale materialer etc.) som designere i dag.

- *I Tacloban har mange av innbyggerne flyttet til byen fra små landsbyer. De har en utbredt kunnskap om tradisjonelle materialer som fremdeles brukes i rural arkitektur, og i dette tilfellet bambus. Bambus var her et lokalt tilgjengelig material. Vi arrangerte en buss og tok med oss Nerren fra Streetlight og mødrene ut på bygda for å kutte ulike typer bambus som vokste der. Mødrene visste hvilke typer bambus vi skulle kutte og de lærte oss hvordan vi kunne skille den gode kvaliteten fra resten. Bunten med nykuttet bambus ble forvandret til detaljer i interiøret i det nye studiesenteret, ved å anvende teknikken som så ofte ble brukt der de kom fra på landsbygda.*
- I en landsby som Hariharpur, hvor temperaturen i sommermånedene går over 50 grader er det vanskelig å holde hodet kaldt, særlig når det ikke finnes elektrisitet i landsbygden. De eneste kjølige byggene var de som var bygd av leire. 50 cm tykke vegger sørget for en termisk masse som holdt bygget kjølig hele dagen. Samtidig holder de seg varme i vintermånedene. De konvensjonelle cement byggene fra Delhi som krever både varmeapparat på vinterstid, airconditioner på sommeren og 'luftavfukter' i monsoon sesongen. Det var fasinerende å oppdage hvordan disse byggene av leire uproblematisk håndtete de ulike sesongene på en fullstendig passiv måte.

- Å vandre rundt i lokalsamfunn for å observere hvordan folks livsstil, klima, kultur og ambisjoner er artikulert i bygninger - er en av de mest behagelige deler av prosjektene våre. Forldrene i Seawall hadde en iboende kunnskap og oppfinnsomet til å løse utfordringer i sine omgivelser. Mange av innbyggerne stammer fra små landsbyer utenfor byen og har en implisitt kunnskap om tradisjonelle materialer som brukes i landlige arkitektur - og det var gjennom dem at vi var i stand til å høste bambus direkte fra skogene i utkanten av Tacloban. Chander Nagar var et område som gjennomgår en forandring fo røybelikket, fra det som kan klassifiseres som en slum med, små, midlertidige skur blir disse nå erstattet med uinspirerende cement bokser.. I stedet for fant vi i stedet i eldre koloniale bygninger i området som er laget av holdbare og vakre materialer som stein og hardt tre. I Hariharpur, var de leire bygningene som vi fant tiltalende i sin skjønnhet og intelligens. De blir nå raskt blir revet til fordel for murstein og betongkonstruksjoner. Også her kom vi over mange gamle koloniale bygninger med hvelvede takkonstruksjoner. Selv om bruken av gjørme i bygningen vår, har vært en suksess, og har gjort noe for å heve sin status som byggemateriale så er re-introduksjon av mursteins hvelv i området mye mer i tråd med ønsker og ambisjoner blandt lokalbefolkningen.
- Etter at Dehradun ble hovedstaden i fjellstaten Uttarakhand, har byen vokst ekstremt. I denne prosessen har de mistet mange av sine tradisjonelle og lokale teknikker. Kapil, en lokal ingeniør i Dehradun og vår huseier var lei av de typiske cement og mursteinsbyggene som han selv også bygde. Ettersom vi viste en stor interesse tradisjonelle byggeteknikker ble han inspirert til å ta oss med og vise oss ulike tradisjonelle byggeteknikker, historiske steder og landsbygder hvor loakl byggeskik fortsatt er holdt vedlike. Inspirert av vår entusiasme ble dette en l'ringssprosess for begge parter.
- I Hariharpur oppdaget vi noen vakre mursteinshvelv i noen av de gamle templene og husene i landsbygda. Dette var en kunnskap som for lengst hadde forsvunnet i denne delen av India. Vi inviterte dermed en murermester fra Delhi til å leve med oss i landsbyen i to uker. Der ble byggeplassen et middel for ham å undervise to av våre murere som da lærte teknikken. Den ene mureren stakk av etter opptreningen, men den andre er fortsatt på byggeplassen og videreformidler kunnskapen til en annen ung murer på byggeplassen.

5

“Beautiful mistakes”

This is a term introduced to us by the artist Maaretta Jaukuri during a lecture at “Art and Common space, NTNU”; we have since appropriated it to express our excitement at the surprise outcomes of a design process that embraces the causalities of the everyday.

Ved at man tillater prosjekteringen i å skje i en åpen prosess som det uforutsigbare i livet ellers, gir man rom for “vakre misforståelser og feil”, enten de er tilfeldige eller gjort med forsett. Disse misforståelsene eller feilene kan sees som oppdagelser og er ofte vakrere enn en fullstendig gjennomarbeidet design. Men det forutsettes en strategi som gir rom for det kreative kaoset som ofte oppstår i menneskelig samhandling med mange deltagere. Arkitekten må legge tilrette for denne åpenheten ved å skape pause eller gi rom for tilfeldigheter, det uforutsigbare. Mens gjennomregulering og standardisering kan hindre folk fra å bruke sin fornuft og intuisjon når de utfører en jobb, kan mangel på struktur og retning på sin side hindre og passivisere handling. Med andre ord bør rammen for medvirknings prosjekter være både robust og fleksibel, i stand til å innlemme improvisasjoner men inneha en gitt struktur, for å beholde sin opprinnelige konsept og funksjon. Personlige detaljer blir et bidrag til bygningen, og selv om de kanskje ikke er typisk stilistiske, økonomiske eller effektive, vil det gi en ekstra dimensjon gjennom sin særegenhet utført med kjærlighet og omsorg. Vakre “feil og misforståelser” kan oppstå som en tilfeldighet, men de kan også forekomme underveis gjennom hele designprosessen, fordi vi bruker bygningen i en første fase som et design verktøy, hvor vår prosess utforsker hvordan bygningen kan realiseres i sin essens.

- *I Filipinene gav vi en av fedrene, Nestor en oppgave å designe en informasjons boks hvor andre foreldre kunne komme med tanker og ideer rundt design prosessen. Da Nestor var ferdig syntes alle det var en så vakker boks at de tok ut bunnen og lagde lampeskjermer av boksen. Inspirert av denne suksessen ble Nestor en av de ledende bamboo entusiastene i prosjektet. Det viste seg at han kom fra en familie ute på landsbygda og at da vi trengte store kvantiteter med bambus var han mer en villig til å ta oss med til sin landsby for å kutte bambus*

- *Nathai Kaka var en av de første landsbyboerne som vi møtte da vi kom til Hariharapur. Det var rørende å see hans reaksjon da han så seg selv på bloggen vår. Han er en unik karakter, en gammel og respektert mann i sitt område. Han viste seg å være utrolig dyktig på å veve. Vi spurte om han kunne lære oss teknikken, sammen med andre i landsbygden. En dag bad vi han veve en ramme som vi hadde fått lagd av Shesham tre. Til hans forundring reiste vi denne platen opp på byggeplassen og brukte dette som et informasjonsbrett. ingen hadde sett denne teknikken bli brukt for annet enn veving av senger. Det at den nå var brukt som et informasjonsbrett var inovativt og nytt. Flere av landbyboerne krediterte Nathai for arbeidet hans. Fra og med da ble han en guru i landsbygden innen veving.*
- *Vi hadde bedt alle fedrene tegne deres drømme hus og i dette huset skulle de plasere et bilder av ulike proffesjoner. Det var ikke før mot slutten av workshopen at vi fortalte fedrene at dette var yrker som deres barn ønsker å ha, det er deres drømmer for fremtiden. Vi fortalte at på samme måte som de hadde tegnet sitt drømmebygg for å huse disse bildene trengte vi hjelp fra dem for å bygge en skole for deres barn slik at de kan leve opp til sine drømmer. Etter denne workshopene dukket det opp tegninger av studiesentret overalt. en av fedrene sluttet aldri å tegne disse drømme husene. Vi fant tegninger på finerplater, på murveggen og til slutt, før vi reiste kom han opp til oss og gav oss en tegning som han hadde sittet oppe å tegnet hele natten, sammen med sine døtre og kone. Bygget var tegnet på et fint pappir, tilsvarende en daglønn for han. Tegningen var av et bygg som var ekstremt likt studiesnteret. Jeg er fortsatt usikker nå om det var hans tegnings om var styrende for hvordan bygget ble seende ut til slutt, eller ikke.*

6

“The building site is the ideal place to share desires and knowledge.”

We saw this quote on a poster by the French architect Patrick Bouchain who approaches architecture as an event, creating networks to activate the site socially before anything permanent is built; likewise we view the building site as a platform for exchange.

Ved å bruke byggeplassen for å teste ideer, skaper man rom for kommunikasjon. Mens tradisjonelle arkitekt tegninger kan oppfattes som kryptiske for et utreinet øye, vil bygge elementer i 1:1 være lettere å forstå for hele brukergruppen. Det inviterer alle til å delta i en samtale fordi man gjennom en modul lettere kan se hvordan det vil bli. Det oppstår et ‘felles språk’ på byggetomten gjennom observasjon og interaksjon med det fysiske objektet som er tilstede og som inviterer til utveksling av kunnskap gjennom sansbar persepsjon og kroppslig tilstedeværelse. Nettverket av brukere som involveres direkte i konstruksjons prosessen kommer fra ulike kunnskapsfelt og vil derfor bidra med ulik type erfaring og innspill. På denne måten oppstår en uformell samhandling mellom teamet på byggetomten hvor alle deltar i fysisk arbeide kollektivt, noe som skaper en flat arbeidssituasjon uten hierarki og kulturelle skiller.

I tillegg til å være et redskap for kommunikasjon blir det et fundament for en måte å tenke på- en dypere forståelse som hjelper oss til å utforske noe annet enn kun rasjonelle løsninger og bevisste tanker gjennom en taus kunnskap. Ved å tenke gjennom å gjøre, blir forståelsen noe fysisk, en erfaring som man kan kjenne på kroppen. Slik påvirkes designen via våre sanser så vel som gjennom det intellektuelle i en mer holistisk, og derfor mer menneskelig arkitektur.

- *I Dehradun var det et 20 studenter som skulle komme på workshopen. Mye var ugjort og prosjektet hadde på dette tidspunkt stagnert pga. av en organisasjon som var preget av interne konflikter. Lederskapet på skolen var overstyrende og ga lite rom til å utvikle prosjektet. Da Workshopen startet økte aktiviteten betraklig. Den arbeidsinnsatsen som deltakerne kom med smittet over på lokalsamfunnet som ble inspirert, tok ansvar og deltok. Maktstrukturen som ellers var rådende blandt lederskapet på skolen ble satt til siden. Ved flere situasjoner tidligere hadde vi opplevd at de kunne overstyre prosesser som vi hadde satt igang. De kunne sende samarbeidspartnere som vi jobbet med hjem dersom de var fra “feil” del av lokalsamfunnet. Under workshopen ble slike feider satt til siden.*
- *I Delhi opplevde vi noe helt annet. Her skulle vi samarbeide om å lage en utstilling om et tema. Det praktiske arbeidet som vi delte skapte en akademisk samtale rundt et tema. Denne samlingen og fokuset ble en positiv kraft som flere bar med seg videre etterpå. Deltagelsen ble mer intens enn man ventet seg fordi alle ville delta, til og med de som arbeidet i British Council var med på å bygge murvegger av leire. På åpningen kom landsbydeltakene til Delhi. Mange av de møtte opp i sine flotteste klær og det var en var høytidlig hendelse. Vi fikk en overraskelse dat en av jentene som ville synge ikke kunne det for hun var kvinne. Workshopen gat oss mange kontakter som vi senere har arbeidet sammen med.*

- Gjennom å engasjere fedrene i byggingen av studiesenteret i Filipinene og mødrene gjennom workshopene ble byggeplassen en plattform for en gjensidig læringsprosess for alle involverte. Gjennom maling, lek, diskusjoner og bygging, ble alle aspekter av utdanningen til ungene diskutert og utviklet. Relasjoner ble etablert (på tross av klaseskiller) mellom foreldrene selv, byarkitekten for Tacloban, ingeniører, politikere osv. Medvirkningsprosessen bak Studiesenteret resulterte ikke bare i byggingen av en skole, men byggingen av et fellesskap. -Denne prosessen ble senere referert til som Bayanihan. Dette er et filipinsk begrep som beskriver en gammel tradisjon hvor lokalsamfunn kommer sammen for å bygge, vedlikeholde eller fysisk flytte hus innenfor landsbyene. Det er ikke mange land i verden som har et ord for dette, men i Norge er det kalt ‘dugnad’.
- *I Harihapur kunne man si at dette ikke gikk så bra. Besøkende fra flere land, arkitekter og ingeniører, fikk magesjau. Hele Workshopen gikk i stå, men innsatsviljen var enorm og folk kom seg på beina. Denne Workshopen gav en pangstart til byggingen. Det vi opplevde var ikke at lokalbefolkningen trakk seg unna da det kom fremmede, men de viste stolt frem hva de hadde. Det at noen kom for å se på deres tradisjon, hevet selvrespekten og entusiasmen. En workshop sin styrke er at mange mennesker møtes mot et felles mål. Det fokuset dette gir, sprer seg blandt alle og ga en god energi i landsbygda.*
- I Chander Nagar brukte vi mock-ups i hovedsak for å artikulere form og skala. Dette var for vår egen forståelse, som en måte å skissere ideer i 1:1, men også til å kommunisere med våre samarbeidspartnere i en visuell og romlig måte. Selv om vi på samme måte brukte mock-ups for å teste mellomrom og former i Harihapur, ble de brukt mer pragmatisk - for å øve på å bygge tønnehvelvkonstruksjon, eller eksperimentere med måter å bolte bambus på. På en måte ble selve bygningen en mock-up, en arena for direkte eksperiment og testing hvor vi lagde, endret og lagde om igjen.